

Notat

Dato: 23.03.2015
Arkivsak: 2014/23823-3
Saksbehandlar: lisadla

Til: Samferdselsutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Spørsmål om veglys på fylkesvegar

I møte i samferdselsutvalet 20. august 2014 stilte representanten **Einar Lutro** (H) spørsmål om: *Status for eigarskap og drift av veglys, og synte til ei konkret sak frå Ullensvang. Korleis går grendalag o.a. fram for å få veglys på fylkesvegar?*

Bakgrunn

Med heimel i vegloven § 13 og forskrifter frå Samferdselsdepartementet er det utarbeida vegnormalar for utforming og standard av vegnettet. I Statens vegvesen si *Handbok N100 Veg- og gateutforming* er krav til lyssetjing teke inn. Handboka/forskrifta gjev generelle råmer for vegen sin utforming og standard, og gjeld alle offentlege vegar.

Vegnormalane skal sikra ein tilfredsstillande og einsarta kvalitet på vegnettet ut frå samferdselspolitiske mål. Vegnormalane skal likevel gje fridom til å velje løysningar tilpassa tilhøva på staden. Veg- og gatebelysning vert primært etablert for å redusera ulykkesrisikoen i mørke. Når ein omtalar gater forstår ein fyrst og fremst på gater i sentrum av byar og tettstader og sentrumsnære bustadområde. Utanom byar og tettstader er det vegar som gjeld.

Etablering av veglysanlegg

I Handbok N100 heiter det mellom anna følgjande vedkommande lysanlegg:

Gater bør ha belysning. I boligområder med liten trafikk og lavt fartsnivå er også hensynet til sosiale funksjoner, trivsel, tilgjengelighet og allmenn sikkerhet viktig. Vegbelysning anbefales når sparte samfunnsøkonomiske kostnader oppveier kostnadene til anlegg og drift av belysningsanlegget. Krav om belysning er gitt for hver dimensjoneringsklasse. I tillegg skal følgende steder belyses for å redusere ulykkesrisikoen i mørke:

- gangfelt
- kryssende gang- og sykkelveger
- kryss med fysisk kanalisering i hovedvegen
- rundkjøringer
- manuelle bomstasjoner
- ferjeleier
- etablerte viltkryssinger i plan med vegen, som for eksempel åpninger i et viltgjerde
- gangtunneler
- korte strekninger (< 500 m) mellom belyste strekninger, for å få sammenheng i belysningen

Følgende vegar bør belyses:

- vegar med parallelført gang- og sykkelveg
- gang- og sykkelveger som ikke følger hovedvegen
- planskilte eller oppmerkede kanaliserte kryss med stor kompleksitet
- strekninger med mye kryssende vilt
- bruer med lengde ≥ 100 m uten fysisk skille mot gang- og sykkeltrafikk
- kjettingplasser og kontrollplasser

Om eigarskap, administrasjon og kostnader

Dei siste ti åra har alle nye lysanlegg langs fylkesvegane vorte oppført i fylkeskommunal eige. Frå gamalt av er gjerne både kommunar og lokale kraftlag eigarar av infrastrukturen. Ordninga med ulike eigarar av vegen og lysarmaturen (infrastrukturen) gjer administrasjonen av anlegga meir kompleks. Fylkeskommunen har eigne avtalar om straum og nettleige, samstundes som det vert utbetalt råmetilskot til drift og vedlikehald av lysarmaturen.

I 2013 gjekk knappe 13 %, det vil seie 57 mill kr, av løyvinga til drift og vedlikehald av fylkesvegnettet til veglys, med ei fordeling av vel 28 mill. kr til straum og nettleige, og om lag 29 mill. kr i tilskot til drift og vedlikehald av veglysa. I 2014 var totalkostanden om lag 59 mill kr.

Etablering av nye lysanlegg på eksisterande fylkesvegar

Det er ikkje krav til å etablere ny lyssetjing på eksisterande fylkesvegar. Som nemnd er føremålet med lys langs vegane primært å redusere ulukkesrisikoen i mørke, altså eit trafikksikringstiltak. Dersom det skal etablerast nye lys langs eksisterande fylkesvegnett er det ut frå ei trafikktryggleiksvurdering. Ved etablering av nye veglys må dette i fyrste omgang følgjast opp på investeringsbudsjettet, og dernest med auka råmer på drift-/vedlikehaldsbudsjettet for fylkesvegane.

Frå Statens vegvesen vert fylkeskommunen rådd til å vere tilbakehalden med å godkjenne etablering av nye lys langs fylkesvegane som ikkje er heimla i trafikktryggleik eller i Handbok N100.

Om det vidare arbeidet

Det er fleire kommunar som har teke opp spørsmål om veglys med fylkeskommunen. Dette har både omhandla administrasjon av eksisterande veglys, men også spørsmål om etablering av nye veglys på fylkesvegnettet.

Når det gjeld den konkrete saka i Ullensvang herad så har fylkesrådmannen teke denne opp med Statens vegvesen. Det vil verte gjennomført ei vurdering av strekningen ut frå omsynet til trafikktryggleiken og det som er heimla i Handbok N100 vedkommande veglys. Ut frå det som kjem fram der vil ein vurdere kva som konkret skal gjerast vidare.

Dei kommunale trafikksikringsplanane er gode verktøy for fylkeskommunen og Statens vegvesen når det gjeld aktuelle trafikksikringstiltak på fylkesvegnettet. Ut frå dette er det ynskjeleg at og veglys vert ein del av aktuelle tiltak i dei kommunale trafikksikringsplanane, når dette er vurdert som eit godt trafikksikringstiltak ut frå ei trafikktryggleiksvurdering.

Fylkesrådmannen ser at kompleksiteten rundt veglys er stor, - dette gjeld både etablering av nye veglys, og ikkje minst eigarskap, drift og vedlikehald av allereie eksisterande veglys på fylkesvegnettet. Ut frå dette meiner fylkesrådmannen det er bør setjast i gang eit større arbeid for å kartlegge status for veglysanlegga. I dette arbeidet bør det særleg verte sett nærare på eigarskap, ansvar og kostnader. Arbeidet bør og ta opp i seg kva retningslinjer ein skal ha for etablering av nye veglys, og kva for faktorar og vurderingar ein skal vektleggje i slike saker.

Fylkesrådmannen vil halde samferdselsutvalet orientert om arbeidet.

